

Bijblad van 'Biekorf' in Slachtmaand 1893.

Westvlaamsche Oordnamenkunde

DE achtbare schrijver der belangrijke bijdrage tot de studie der plaatsnamen der vlaamsche kust, over korten tijd in *Biekorf* verschenen, doet, op het einde van zijn verdienstig werk, eenen oproep tot de medewerking zijner lezers, om de leemten, welke zij daarin zouden kunnen ontwaard hebben, aan te vullen. Dit verzoek beantwoordende, vragen wij oorlof om eenige terechtwijzingen en aanvullingen in de lijst van den Heer Verwaetermeulen te doen, namentlijk nopens den *Sluisput* van Middelkerke en de oordnamen van Lombardsyde en Oostende.

Bladzijde XXI noemt de schrijver den *Sluizeput* welken hij als een overblijfsel der haven van Walravensyde meent te mogen aanschouwen.

Dat er te Walravensyde ooit eene haven bestaan heeft, zou, dunkt ons, zeer moeilijk zijn om bewijzen.

Ons dunkens, is de Sluisput, - put zonder grond, beweren de eenvoudige lieden der streek, - niets anders dan het overblijfsel der sluis van het gewezen Camerlinksambacht, dienende, zooals die van het Woutermansambacht (te Albertus) - ook verdwenen, - om het opperwater in zee te lossen.

Van daar de namen van *Sluisvliet*, die de sluis in betrekking stelde met den Yperleet, en waarvan het bed nog zienlijk is, en van *Sluisdijk*, in de nabijheid van Sluis gelegen.

Die sluis had eene lengte van ongeveer 57 roeden⁽¹⁾.

Men vindt in de keuren der watering van 't Camerlinksambacht⁽²⁾ verscheidene schikkingen betreffende deze sluis. Artikel 25 verbood binnen de sluis te gaan om mosselen, paling of andere visschen te vangen; 'bardenen' of planken te breken; eenige 'zoute ofte varssche dueren' - die met de *zoute* en *versche sluis* overeenkwamen, - te openen of te sluiten.

Omstreeks het jaar 1562 verklaarden de bestuurders dezer watering dat het noodzakelijk was de sluis zuidwaarts een paar roeden te verlengen, om de verzanding ervan te bestrijden. Jaarlijks hadden zij aanzienlijke kosten om het 'pooten' van rijs en strooi op en omtrent den nabij gelegen grooten *bleckaert* ende *zandvlage*, opdat 'de *Wale* ofte den waterloop tusschen huerlieder zouten ende versschen sluys niet vervullen en zoude'⁽³⁾.

De rekening dezer watering over het jaar 1581, vermeldt groote herstellingen aan de sluis, ten gevolge eener overstroming⁽⁴⁾.

De sluisdeuren vielen op het laatste der verledene eeuw in, zoo vertelde ons een ouderling van Middelkerke, over eenige jaren.

* * *

De oordnamen van Lombardsyde zijn nog al talrijk. Wij geven hier de ons bekende benamingen die in de lijst van den Heer Verwaetermeulen niet voorkomen:

Pannen.

Kruiphout
Parisis.

(1) Charterboek der stad Oostende, f° 105.

(2) Coutume du Franc de Bruges.

(3) Charterboek, f° 105.

(4) Staatsarchief van Brugge.

Been.⁽¹⁾
Brouwerij.
Water.
Perse.

De pannen liggen tusschen Lombardsyde en de zee en wierden, - vertelt men, - eertijds door de zee bevoeid: de schelpen die men erin vindt bewijzen het.

Wijken.

Hooge stad. Een zeeader, - nog zichtbaar, - lag eertijds bij de *hoogte*, en was voor schuiten bevaarbaar.

De leege stad, (ook *Basseville* genoemd), staat in de lijst van den Heer Verwaetermeulen aangeteekend.

Straten.

Er bestaat ook eene straat die *Basseville* heet.

Kerkstraat.

Galgestraat. Deze laatste naam wordt niet meer gebruikt.

Hofsteden.

Stadshofstede.

De Hem, verbrand, zegt men, in 1754.⁽²⁾

Wegen.

Zevecoteweg. (van Lombardsyde zeewaarts loopende).

Haak. (zelfde richting en *optrek* genoemd).

Bergeweg. (zelfde richting).

(1) Die naam moet waarschijnlijk in verband gebracht worden met den slag van Nieupoort. Het schijnt dat men niet zelden menschenbeenderen aldaar uit den grond haalt.

(2) In verleden tijden lag er over de haven van Nieupoort een land de *Hem* geheeten en door die stad verpacht: Rek. Nieupoort 1490 'Van Pieter Vanderhoutte, pachtere van den *Hemme* over dhaven, omme alleenlic scapen daerup te doen weeden, de stede behoudende de zaten omme scepen te moghen legghene ende zaden daar of te doen steken ende te doene halene omme tanderhout van der havene, eene termijn van zes jaren omme XXXII lib. par. sjaers.'

Hillen.

Sloepcil. (Sloephil?)
 Hoogenhil.
 Spelnil.
 Bekensnil.
 Landnil.

De PESTEKAAI. Op den Oostkant der haven van Nieupoort, in tijd van pest tot *quarantaine* of 'bijvak' gediend hebbende.

Wat Oostende betreft, in de naamlijst moeten geschoven worden, onder de Geulen en de Kreen: de *Noordheede* en de *Sinte Katherine kreek*. Deze laatste reeds verouderde benaming wordt nog gegeven aan eenen breeden gracht, nabij het Sint Vincentius gesticht gelegen, het laatste overblijfsel der kreek van Sinte Katherine, voortkomende van eenen gewezen watergang die van de XIIIde eeuw dagteekent en in de XVde en XVIde eeuwen de *Oostendsche Watergang* genoemd wierd.

Te recht bemerkt de schrijver dat Oostende zijne duinen kwijt is, en dat hunne namen verloren gegaan zijn.

De aanzienlijke veranderingen welke onze stad met den geuzentijd en de vermaarde belegering van 1601-1604 ondergaan heeft, hebben menigen plaatsnaam den weg van den doodboek doen inslaan.

Wie weet er nog te spreken van de wijken genaamd: *Clockedorp*, *Heulbrugge*, de *Ceure*, *Blutsyer*, het *Moerlemaey*, de *Myncke*, en andere plaatsnamen waarvan onze oorkonden melding maken?

Doch, deden de daareven bedoelde gebeurtenissen vele namen verdwijnen, zij gaven ook het bestaan aan verscheidene nog gekende plaatsbenamingen, en onder andere aan die van *Lissemoris*. Zoo heeft men altijd den wijk genoemd, welke in den Heer Verwaetermeulen's lijst ten onrechte onder den naam van *Vierbakehoek* voorkomt, en heden de viertorre, of kortweg, de hoek genoemd wordt, zulks sedert het oprichten aldaar van den nieuwen vuurtoren (1861). Vroeger echter zei

men, en zeggen vele lieden nog *Lissemorris* of *Lissemorrishoek*.

De doorsnijding der oostduinen van Oostende, binst den geuzentijd (1584 of 1586) en de daardoor veroorzaakte overstroming der omliggende landerijen, deden rondom de stad moerassen en schorren ontstaan, en onder deze, die van *Lissemorris*, ook *Lisse Moris*, op sommige kanten *Leefken Moris* of *Liefken Driesch* (driesch is eene weide die men in zaailand verandert) geheeten, - ten gevolge van verwarring tusschen de letters s en f - de weergâ waarschijnlijk van *Wisse Morris* bij Duinkerke, en die niet anders beteekenen kan dan eene moerassige streek, een schorrestuk, waar riet of lisch groet.

'De schorre genoemd *Liske Mores*, vloeyende sedert den jaere 1584' zegt eene kaart der verledene eeuw; 'landen gelegen in het schorre genaamt *Lijsken Morres*' zegt eene kerkrekening van Breedene (1754, f° 61.)

Schorre en moeras zijn nu in wei- en zaailand herschapen en een aanzienlijk wordend gehucht bedekt eenen wijk die langen tijd voor eene soort van roovershoek bekend is geweest. Getuige daarvan de spreekwijzen: 'Wacht u van Lisje-Morris, de bende van Lisje-Morris.' Nog een ander spreekwoord luidt: 't Zal komen in de dagen van Lisje-Morris'; doch de beteekenis ervan is ons niet bekend. De inwoners der streek kennen verscheidene rooversvertellingen betreffende dezen wijk, waarvan de aloude naam op zijne beurt dreigt in vergetenheid te geraken, even als die van 't *Wegstekertje*, omtrent dezelfde plaats.

EDW. VLIETINCK

